

12.) hlev	2	"	{ 1 štedilno ognjišče
			{ 2 desinfektorja
13.) hiša za stanovanja urad-			{ 2 peči za kopeli
nikov	12	"	{ 2 štedilna ognjišča
14.) hiša za stanovanja slug	6	"	4 " "

Vsega vkup bi bilo torej treba 375 peči, 37 peči za kopeli, 9 štedilnih ognjišč in 2 razkuževalna aparata brez glavne kuhinje, brez perilnice in sušilnice. Če se torej vzame, da se kuri na leto po 210 dni (1896. leta kurilo se je 228 dni) in če se računi, da se mora na dan v vsaki peči najmanj 2krat zakuriti, in da se pri tem porabi le po 12 kg premoga ne vštevaje drv, ki jih je treba za podkuritev, pokaže se, da se za 375 dni in za kurilno dobo 210 dni potrebuje $375 \times 12 \times 210 = 94.5$ vagonov premoga. Pri tem se mora povdarjati, da z ozirom na prosto stoječa poslopja, pri kojih se izgublja veliko gorkote, potem z ozirom na velike prostore z 3 90—4 20 m višočine, dalje z ozirom na velika okna in na večkratno prenovitev zraka z ventilacijo, poraba premoga po 12 kg na dan za vsako peč gotovo ni previsoko računjena. (Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

Pridelovanje pletilne slame.

Učitelj za pletarstvo Matija Oberwalder v Domžalah je uže lansko leto spisal „Navod o pridelovanju slame za pletenje“. „Novice in „Kmetovalec“ sta ga priobčila in razdelilo se je tega navoda tudi nad 2000 iztisov v kamniškem, kranjskem in ljubljanskem okraji. Zdaj je pa omenjeni gospod učitelj zopet spisal „Kratek navod za pridelovanje pletilne slame.“ Ker smo preverjeni, da bode ta podučen spis marsikoga zanimal, zato ga priobčujemo v celoti. Glasi se tako:

Če hočeš prav in pametno pridelovati pletilno slamo, moraš najprej izbrati pripravne vrste pšenico, to je tisto, ki ima prav drobna stebelca in enakomerno tenka od najvišjega kolenca do klasa. Tej vrsti pšenice pravijo pri nas „bela résnica“.

Poleg tega ti je zlasti paziti na to, da jo o pravem času požanješ. Pravi čas za žetev je tedaj, ko je tisti del stebelca, ki je ovit od najvišjega kolenca dalje, skozi in skozi enako trd. Tak pa je kakih 8 do 10 dni potem, ko se je cvetje osulo.

Tisti čas si izvoli solnčen dan, prepričaj se, da ni pšenica mokra ne od dežja, ne od rose, ampak suha, poruj potem stebelca s koreninami vred in jih poveži z omočeno staro slamo in enako robo prav trdno pri koreninah, toda le v tako debele snopiče, da jih prav z lahka objameš z roko. Te snopiče moraš najprej prav skrbno posušiti. Ker pa ne sme nič več do njih noben dež ali kaka druga moča, zato je najboljša, da jih na kakem kraju, do katerega ne moreta dež pa rosa, obesiš tako, da visi klasje naravnost doli, in da se stebelca ne preganejo z vodoravno ali poševno ležo. Če

so snopiči v 4 do 5 dneh ali še pozneje, kakršno je že vreme, popolnoma suhi, tedaj jih zloži prav gosto in lepo na kup tako, da je klasje obrnjeno na znotraj, in jih nekoliko obloži. Tako naj leže vsaj 6 do 8 dni. Pazi pa posebno, da ne pride od nikoder kaka vlaga do njih. Če so snopiči tako spravljani, leže lahko kolikor časi koli, tudi dalje kot mesec dni.

Kakega lepega dne za rana zjutraj razgrni snopiče, ki so še vedno trdno povezani, na kakem solnčnem kraju, na kakem ravno pokošenem travniku, na kakem pašniku ali podobnem kraju lepo pahljačasto. Nobeno stebelce se ne sme dotikati drugega pri klasu, ampak vsako naj leži za-se in vsa v enaki legi. Tako razgrnjeni naj leže snopiči noč in dan, da jih rosa trikrat opade. Potem jih obrni tako, da leži spodnja stran zgoraj, in rosa naj jih še eno noč rosi. Ko brž so potem snopiči suhi, so dobeljeni, in spraviti jih smeš tedaj pod streho.

Tudi pri tem zadnjem delu, pri beljenju, naj ne zmoči dež slame, če le moreš brez njega opraviti. Prvi dan bo seveda malo škodil kak dežek, tretji in celo četrti dan pa moraš slamo vsekakor spraviti pod streho, ako se obeta dež. Ob lepem vremenu pa jo spet razgrni za toliko časa, kakor je zgoraj povedano.

Dobro je, da izbereš za razgrinjanje tak kraj, kjer pade prav malo rose, na pr: kak jasen, vetrnast grič. Slama je sicer potem eden ali dva dni dalje na belilu, zato pa se toliko lepše ubeli.

Samo ob sebe se razume, da moraš ves čas kar najlepše ravnati s slamo, da ne zmečkaš in ne preganeš stebelc.

Poučni in zabavni del.

Slovenski junak Andrej baron Čehovin.

Časopis „Die Vedette“ je prinesel naslednji kratki a jedrnat sestavek o našem rojaku Čehovinu: „Ker se topničarskemu stotniku Andreju baronu Čehovinu postavi spomenik v njegovem rojstnem kraju v Zgornji Branici na Primorskem, utegnejo ustrezati naslednji podatki o njegovem junaštvu.

Čehovin je bil kot sin nepremožnih starišev rojen l. 1810. Baronstvo je zadobil še-le pozneje, kakor sploh on predstavlja moža, ki doseže vse le s svojo močjo. Ko je bil leta 1831. kot podtopničar uvrščen v 4. artilerijski polk, ni imel ničesar razun svoj zdrav razum. Posrečilo se mu je, priti l. 1835. v takozvani „Bombardiercorps“, kar je bilo za vsakega topničarja tedaj najboljša spričevalo. Šest let pozneje imenovan je bil narednikom, toda navzlic njegovim zmožnostim se mu ni obetala lepa prihodnost. Bilo mu je usojeno, kakor marsikateremu pridnemu bombardirju, da bode pod nasipom kake trdnjave prišel v popolno pozabljenje; pri topničarjih je bilo v tedanjih časih pač težko mlademu človeku napraviti sijajno karijero. Med tem prišlo je leto 1848. Čehovin bil

je nadnarednik pri konjiški bateriji št. 2, pripadajoči k brigadi „Friderik knez Liechtenstein“. 29. maja zadela je brigada na sovražnika. Čehovin poiskal je svojim topovom primeren prostor in pričel streljati. Pijemontezi pa niso bili ravno takoj pripravljeni, svoje stališče prepuštili, in so pričeli tudi streljati s topovi. Čehovin bil je ranjen, toda to ga ni oplašilo; nasprotno. Karteča za kartečo padala je na pijemonteške topove tako, da ti niso bili le popolnoma poškodovani, ampak da so jih naši še celo uplenili. Nadnarednik Čehovin dobil je za ta čin veliko srebrno svetinjo za hrabrost.

Dva meseca po tem, 25. julija, znamenit dan pri Sommacampagni. Malo je manjkalo in brigada Liechtenstein bi se bila morala umakniti. Da to prepreči, približa se Čehovin sovražniku na tako razdalje, da mu je mogoče streljati s kartečami. Kakor bi trenil, so topovi sneti in kroglice neusmiljeno podirajo sovražne vrste. Poveljnik baterije, nadporočnik, Pauer pade in Čehovin stopi na njegovo mesto. Toda to ga ne ovira, da svojeručno upravlja topove, ker primanjkuje močtva. Nadnarednik Čehovin dobi za ta dan zlato svetinjo za hrabrost; prihodnji dan odlikoval se je na enak način in bil imenovan poročnikom.

Zopet nekaj mesecev pozneje prideljena bila je baterija št. 2 brigadi Kolovrat. Dne 23. marcija bil je boj pri Novari. Čehovin zapovedoval je 8 topovom, na sovražni strani stalo mu jih je pa 16 nasproti. Razdalja je znašala 800 korakov. Na obeh straneh strelja se kakor za stavo. Ljudje in konji padajo in večina topov je nerabna. Pri straneh pripravljajo se pehotne čete za naskok. Kakor vihra zapodi se Čehovin z dvema še preostalima topovoma proti sovražniku, da dobi razdalje v kateri mu je mogoče rabiti karteče. Komaj topove snamejo, že je jeden neraben. Ostal je toraj še jeden top proti 12. In vendar se Čehovin ne umakne. Čude se, gledata vojni poveljnik fcm. d' Aspre in Radetzkega načelnik generalnega štaba fcm. pl. Hess. Oba izrazila sta se o vedenju Čehovinovem v tem smislu, da je bil ta čin jeden največjega občudovanja vrednih, katere sta sploh kedaj videla pri kakem topničarju. Vsled tega priznanja podelil mu je kapitel reda Marije Terezije jednoglasno križ Marije Terezije.

Čehovin ni bil mož, kateri bi se s svojimi zaslugami bahal. Ko so ga l. 1849. meseca julija imenovali nadporočnikom v 2. topničarskem polku, menil je, da je prejel popolnoma zadostno nagrado. Niso pa bili tega mnenja njegovi pokrovitelji. Pri topničarjih bi bil moral čakati starost očaka Noeta, ako bi bil hotel postati stotnik. Radi tega predstavili so ga v decembru l. 1852. k polku takozvanih „Civalart-ulancev“ „iz posebne milosti“ kot ritmojstra, a ga poklicali v marciju l. 1854. kot stotnika k 2. topničarskem polku nazaj. 20. junija l. 1854. podelili so mu baronstvo na podlagi reda Marije Terezije.

Toda mož si je pri vsem tem popolnoma izpodkopal zdravje in že 10. septembra l. 1855. umrl je ves betežen

in oslavljen v Badenu pri Dunaju. Čehovin je bil v največjem času edini, čegar prsa so dičili trije znaki junške hrabrosti, namreč red Marije Terezije, zlata in velika srebrna svetinja za hrabrost.

Novice.

— **Slavnost blagoslovljenja zastave** pevskega društva „Ljubljana“. ki se vrši dne 27. junija, bo res velika narodna slavnost. Udeleži se je nad 40 bratskih društev. Drage Slovence iz Trsta privede poseben vlak. Obilno se udeležijo slavnosti tudi bratje Hrvatje. Pevsko društvo „Kolo“ iz Zagreba pride korporativno. Vspored slavnosti je določen: Zvečer dne 26. junija podoknica kumici zastave preblagorodnej gospi županji Milici Hribarjevi in frnovskemu župniku preč. gosp. Iv. Vrhovniku, potem mirozov. V jutro dne 27. junija mirozov po mestu. Ob 9. uri dopoldne zbiranje društev pred „Narodnim domom“. Društva odkorakajo v sprevedu k sv. maši v Trnovo. Po sv. maši, ki bo na prostem ob 1/2 11. uri, se vrši slavnostni spreved po mestu. Mestni župan g. Ivan Hribar pozdravi društva pred mestno hišo. Ob 1. uri obed v Narodnem domu; ob 1/2 4. uri odhod k veliki pevski slavnosti na Kolerjevem vrtu. Zvečer komers v „Narodnem domu“.

— **Meščanska pivovarna na delnice.** V Ljubljani se je ustanovil odbor v izvršitev predpriprav za napravo meščanske pivovarne na delnice. V tem odboru so gg: župan Hribar, veletržec Iv. Knez, advokat dr. D. Majaron, trgovec in tovarnar K. Pollak in stavbenik F. Zupančič.

— **Železnica Ljubljana-Vrhnika.** Železniško ministerstvo prijavilo je te dni koncisijo za zgradbo lokalne železnice Ljubljana-Vrhnika.

— **Friderik Baraga.** Dne 29. junija (sv. Petra in Pavla dan) kot ob rojstveni stoletnici odkrili bodo v Dobrničah na Dolenjskem prvemu slovenskemu apostolskemu misijonarju in škofu Indijancev v Ameriki spomenik, kateri je izklesal mojsterski znani slovenski kipar gosp. Alojzij Progar v Celovcu.

— **Častno občanstvo** je podelila mestna občina Radovljica gosp. ces. svetniku Ivanu Murniku v priznanje premnogih njegovih zaslug za to mesto. Te dni je posebna deputacija z županom Roblekom na čelu izročila gosp. svetniku krasno diplomu, katero so po navodilih gosp. ravnatelja Ivana Šubica izdelala učitelja na tukajšnji c. kr. obrtni strokovni šoli, gg. Josip Krainer in C. Mis. Prvi je komponiral diplomu in jo jako ukusno izvršil v akvarelnih barvah. Diploma kaže embleme obrti in kmetijstva ter nosi v dveh kartušah za slavljenca pomenljive napise: Za narod in domovino, za obrt in kmetijstvo. Bogato izrezljani okvir, ki se harmonično prilega ornamentiki diplome, je izumil in napravil C. Mis. Vse delo je domači umetnosti v čast in spada brez dvoma med najboljše proizvode te vrste, kar smo jih videli v zadnjih letih. — Diploma je bila te dni razstavljena v izložbi Ant. Zagorjana v Zvezdi.

— **Nov pokrovitelj družbe sv. Cirila in Metoda.** Velezaslužni dolgoletni ljubljanski podžupan, predsednik mestne hranilnice in veletržec gosp. Vaso Petričič je v spomin nepričakovanega odlikovanja, koje mu je priredil ljubljanski mestni zbor povodom 22letnega nepretrganega mestno-zborniškega delovanja v tej korporaciji, daroval 100 gld. naši šolski družbi in postal s tem njen pokrovitelj. — Za mestne uboge je g. Petričič v ta namen tudi daroval 100 gld.

— **Mestno posredovalnico za delo in službe** namerava ustanoviti ljubljanska mestna uprava. Ednaki zavodi že prav uspešno delujejo v Švici in Nemčiji.

— **Sovet za pospeševanje malega obrta** pri trgovinskem ministerstvu. Prevz. gosp. c. kr. trgovinski mi-